

บทบรรณาธิการ เล่ม ๕

คำถาม ทำสัญญาค้ำประกันโดยมีข้อตกลงว่า ผู้ค้ำประกันจะไม่ยกข้อต่อสู้ในเรื่องอายุความของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้ ดังนี้ ผู้ค้ำประกันจะยกอายุความตามสัญญาค้ำประกันของผู้ค้ำประกันเองขึ้นต่อสู้เจ้านี้เมื่อถูกฟ้องได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๑๖/๒๕๕๑ แม้ผู้ค้ำประกันอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๖๙๔ แต่บทกฎหมายดังกล่าวมิใช่กฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประชาชน จึงอาจทำข้อตกลงแตกต่างกับที่กฎหมายมาตรานี้บัญญัติไว้ได้ สิทธิเรียกร้องที่ขาดอายุความเป็นข้อต่อสู้อย่างหนึ่งซึ่งลูกหนี้ยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันตกลงกับโจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้ว่าจะไม่ยกข้อต่อสู้ในเรื่องอายุความของจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นลูกหนี้ขึ้นต่อสู้โจทก์ตามข้อ ๔ ของสัญญาค้ำประกัน ข้อตกลงดังกล่าวจึงมีผลบังคับระหว่างคู่สัญญาและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม คดีนี้จำเลยที่ ๒ ได้ให้การต่อสู้ไว้ว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความแล้ว และยังได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว จึงมีประเด็นข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ด้วย สัญญาค้ำประกันข้อ ๔ คงมีผลเพียงว่าจำเลยที่ ๒ ไม่อาจยกข้อต่อสู้ในเรื่องอายุความของจำเลยที่ ๑ ขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์เท่านั้น ส่วนอายุความตามสัญญาค้ำประกันจำเลยที่ ๒ ย่อมยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ได้ เพราะเป็นข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๒ เองโดยตรง กฎหมายมิได้บัญญัติเรื่องอายุความของสัญญาค้ำประกันไว้ จึงมีอายุความสิบปี อันเป็นอายุความทั่วไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐ โดยเริ่มนับอายุความตั้งแต่วันที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา ๑๙๓/๑๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ให้โจทก์ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๑ ซึ่งถือว่าจำเลยที่ ๑ ผิดนัดและโจทก์ชอบที่จะเรียกจำเลยที่ ๒ ชำระหนี้ ในฐานะผู้ค้ำประกัน จนถึงวันที่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผ่านเวลาสิบปีแล้ว ฟ้องโจทก์ในส่วนของจำเลยที่ ๒ จึงขาดอายุความ

คำถาม เจ้าหนี้ปลดจำนองให้แก่ผู้จำนอง ผู้ค้ำประกันลูกหนี้จะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบที่ตนต้องเสียหายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๙๗ หรือไม่ หากสัญญาค้ำประกันมีข้อตกลงยกเว้นบทบัญญัติดังกล่าว

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๗๐/๒๕๕๑ การที่โจทก์ปลดจำนองให้แก่ ว. อาจทำให้จำเลยที่ ๓ ในฐานะผู้ค้ำประกันไม่อาจรับช่วงสิทธิจากโจทก์ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๙๓ วรรคสอง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๓ หลุดพ้นจากความรับผิดชอบเพียงเท่าที่ตนต้องเสียหายตามมาตรา ๖๙๗ ก็ตาม แต่

ปรากฏว่าตามสัญญาคำประกันที่จำเลยที่ ๓ ทำไว้กับโจทก์ ข้อ ๕ ระบุว่า "การคำประกันนี้ยอมผูกพันผู้คำประกันอย่างสมบูรณ์ตลอดไป... และผู้คำประกันไม่พ้นจากการรับผิดชอบ เพราะเหตุผู้ให้กู้อาจจะทำการใด ๆ ไป เป็นเหตุให้ผู้คำประกันไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสิทธิใด ๆ อันได้ให้หรืออาจได้ให้ไว้แก่ผู้ให้กู้แต่ก่อนหรือในขณะที่ทำสัญญาคำประกันนี้" อันเป็นข้อตกลงที่คู่สัญญาได้ตกลงกันยกเว้นบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๖๔๗ ซึ่งมีใช้กฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โจทก์และจำเลยที่ ๓ จึงมีอำนาจตกลงกันให้มีผลเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น เมื่อโจทก์ตกลงปลดจำนองคำประกันรวมให้แก่ ๖. แม้จะเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๓ ได้รับความเสียหายก็ไม่ทำให้จำเลยที่ ๓ หลุดพ้นจากความรับผิดชอบในฐานะผู้คำประกันที่ยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตามข้อสัญญาดังกล่าว

คำถาม ผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดจะฟ้องร้องกรรมการบริษัทในข้อหาละเมิดเบียดบังเอาทรัพย์สินของบริษัทมาเป็นของตนเองและผู้อื่น ในกรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้องได้หรือไม่ และจะฟ้องร้องบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการบริษัทด้วยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๗๘/๒๕๕๑ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้อำนาจผู้ถือหุ้นมีอำนาจฟ้องร้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากผู้เป็นกรรมการบริษัทที่ทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัทได้ การที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท บ. สมคบกันในการประชุมกรรมการบริษัท และมีมติให้ขายที่ดินของบริษัทให้แก่จำเลยทั้งแปดซึ่งเป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทและบุคคลภายนอกในราคาต่ำกว่าราคาประเมินและราคาตามท้องตลาดทำให้บริษัทเสียหาย เป็นการกระทำโดยทุจริตสมคบกันเบียดบังเอาทรัพย์สินของบริษัทมาเป็นของตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการกระทำละเมิดต่อบริษัท เมื่อบริษัทไม่ยอมฟ้องร้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท บ. ย่อมมีอำนาจฟ้องร้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ซึ่งเป็นกรรมการได้ แต่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๘ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการบริษัท บ.

ส่วนที่โจทก์ขอให้บังคับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการบริษัทโอนที่ดินคืนให้แก่บริษัท หากโอนคืนไม่ได้ให้ใช้ค่าเสียหายเท่ากับราคาที่ดินนั้นเข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง เพราะการคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินก็จัดเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ วรรคสองด้วย

คำถาม เจ้าหนี้ยอมรับเช็คที่บุคคลภายนอกเป็นผู้สั่งจ่ายเป็นการชำระหนี้แทนลูกหนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ อันจะทำให้หนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ระงับไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๑๒/๒๕๕๒ การแปลงหนี้ใหม่เป็นสัญญาระหว่างคู่กรณีเพื่อระงับหนี้เดิมแล้วก่อให้เกิดหนี้ใหม่ขึ้นผูกพันกันแทน หนี้เดิมเป็นอันระงับไป แม้โจทก์จะยอมรับเช็คของจำเลยที่ ๒ เป็นผู้สั่งจ่ายโดยจำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนลงลายมือชื่อ

และประทับตราสำคัญของบริษัทจำเลยที่ ๒ เป็นการชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ ตามเช็คก็มีใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ เพราะไม่มีการตกลงทำสัญญาแปลงหนี้กันใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ของโจทก์จากจำเลยที่ ๑ ไปเป็นจำเลยที่ ๒ แต่เป็นเพียงจำเลยที่ ๒ เข้าไปเป็นผู้ชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ ลูกหนี้เดิมเท่านั้น หนี้เดิมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงยังไม่ระงับ เมื่อโจทก์เรียกเก็บเงินตามเช็คที่จำเลยที่ ๒ ส่งจ่ายไม่ได้ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ชำระหนี้ให้แก่โจทก์

คำถาม ขับริถพาคณร่ายมาส่งยังสถานที่ลักทรัพย์ แล้วนัดหมายกำหนดเวลากันว่าจะมารับกลับเมื่อใด ถือว่าเป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าวหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๙๗-๒๘๙๘/๒๕๕๑ การขับริถจักรยานยนต์พาจำเลยที่ ๑ มาส่งยังสถานที่ลักทรัพย์ แล้วนัดหมายกำหนดเวลากันว่าจะขับริถจักรยานยนต์มารับกลับเมื่อใดนั้น ถือได้ว่า จำเลยที่ ๓ และที่ ๕ ได้กระทำการอันเป็นการช่วยเหลือจำเลยที่ ๑ ก่อนและขณะกระทำความผิด จำเลยที่ ๓ และที่ ๕ จึงไม่เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ ซึ่งศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๓ และที่ ๕ ในความผิดดังกล่าว ตามที่ได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๘๕/๒๕๕๒ จำเลยที่ ๑ ขับริถยนต์กระบะพาจำเลยที่ ๒ ผ่านหน้าบ้านผู้เสียหายไปประมาณ ๓๐๐ เมตร แล้วจอดรถให้จำเลยที่ ๒ กับพวกลงจากรถเดินย้อนกลับไปที่บ้านผู้เสียหาย ส่วนจำเลยที่ ๑ ขับริถอ้อมไปอีกทางไปจอดรถรอรับจำเลยที่ ๒ กับพวกห่างบ้านผู้เสียหายประมาณ ๑ กิโลเมตร หลังจากจำเลยที่ ๒ กับพวกปล้นทรัพย์ผู้เสียหายแล้วได้มาขึ้นรถจำเลยที่ ๑ ตามที่นัดแนะกันไว้ จากนั้นจำเลยที่ ๑ ขับริถพาจำเลยที่ ๒ กับพวกหลบหนีไป แต่ขณะจำเลยที่ ๒ กับพวกทำการปล้นทรัพย์อยู่ที่บ้านผู้เสียหาย จำเลยที่ ๑ อยู่ระหว่างขับริถอ้อมมาและจอดรถห่างบ้านผู้เสียหายทั้งสองประมาณ ๑ กิโลเมตร **จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในวิสัยที่จะช่วยเหลือจำเลยที่ ๒ กับพวกได้** จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๒ กับพวกปล้นทรัพย์ผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นเพียงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๒ กับพวกในการปล้นทรัพย์ผู้เสียหายก่อนกระทำความผิด จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เท่านั้น และเมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ทราบจำเลยที่ ๒ กับพวกมีอาวุธติดตัวไปด้วย จึงไม่อาจปรับบทลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรคสองได้ จำเลยที่ ๑ คงมีความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรคหนึ่ง

จำเลยที่ ๑ เพียงขับริถมาส่งจำเลยที่ ๒ กับพวกห่างบ้านผู้เสียหายประมาณ ๓๐๐ เมตร แล้วขับริถอ้อมไปจอดรอรับจำเลยที่ ๒ กับพวกห่างบ้านผู้เสียหายทั้งสองประมาณ ๑ กิโลเมตร เป็นเพียงการให้ยานพาหนะเพื่อให้พ้นการจับกุมเท่านั้น จำเลยที่ ๑ มิได้ให้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดด้วย แม้ปัญหาดังกล่าวนี้อำนาจที่ ๑ จะไม่ได้ยกขึ้นฎีกา แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบ

เรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๖/๒๕๒๙ จำเลยเพียงขับริยยนต์พาคนร้ายอื่นมาส่งและจำเลยนั่งรอในรถที่จอดอยู่ในซอยห่างที่เกิดเหตุประมาณ ๑๒๐ เมตรจุดนั้นไม่สามารถมองเห็นที่เกิดเหตุได้จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยจะคอยดูต้นทางให้คนร้ายอื่นทั้งข้อเท็จจริงไม่ได้ความว่าจำเลยร่วมสมคบกับคนร้ายอื่นวางแผนตระเตรียมมาปล้นทรัพย์ผู้เสียหายและไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ร่วมกระทำการอย่างใดอันฟังถือได้ว่าเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำการปล้นทรัพย์ผู้เสียหายจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นด้วยการร่วมกระทำผิดแต่การกระทำของจำเลยเป็นการช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่คนร้ายอื่นจำเลยจึงเป็นผู้สนับสนุนการกระทำผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๔/๒๕๑๖ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ร่วมปรึกษารื้อกับจำเลยที่ ๓ เพื่อจะไปลักกระบือแล้ววางแผนให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และ ส. ไปชุมรื้อกระบือที่หัวทุ่งแล้วจำเลยที่ ๓ กับพวกไปต้อนกระบือของผู้เสียหายมาส่งให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และ ส. สถานที่ที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และ ส. รื้อกระบือกับสถานที่ที่จำเลยที่ ๓ และพวกไปต้อนกระบือนั้นอยู่ใกล้กันมาก เช่นนี้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่อยู่ในฐานะที่จะร่วมมือกับจำเลยที่ ๓ ขณะที่จำเลยที่ ๓ กับพวกกระทำการลักกระบืออันจะถือว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เป็นตัวการ แต่พฤติการณ์ดังกล่าวของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ถือได้ว่าถ้าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้ส่งเสริมอันเป็นการช่วยเหลือจำเลยที่ ๓ กับพวกในการที่จะไปลักกระบือจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จึงเป็นผู้สนับสนุนก่อนกระทำผิด

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ